



## A személyesség megejtő jelenléte

Hogy mennyiért adják a jaktejet a katmandui piacon, még ez is jobban érdekel, mint az autóverseny. Elolvastam, meghallgattam, megnéztem minden tájékoztatást mégis a mogyoródi pálya építéséről tavaly, mert az év felében ott lakom a pálya mellett; csüggttem a híreken: épül-e út a pályáig, vagy a karalbégyásomon jár-e keresztül ötvenezer autó.

Évtizednél hosszabb ideje olvasok fel vasárnapi jegyzetet a rádióban, tündödvé a lét nagy kérdésein, garantált visszhangtalanságban. Egyszer özönlöttek csak izgatott hallgatói levelek: vendéglátóipari példát ismertetem valamely ontológiai következtetés kedvéért, a hallgatók végre fölfigyeltek rám: nekik is hidegen hozza az erőlevest a pincér.

A hetilapnak, amelynél negyedszázada dolgozom, Élet és Irodalom a neve. Gazdaság, kultúra, életminőség, közerkölcs – minden héten meg akarja váltani a világot. Negyedszázada járok ES-estekre is, az olvasókat három dolog izgatja: a) miért közlünk olyan grafikákat, amilyeneket ők is tudnának rajzolni, b) tetszenek-e nekünk Juhász Ferenc versei, vagy miként ők, mi sem olvassuk el őket, c) miért nem ír már tévékritikát Hámos György (Váncsa István, Széky János stb.). Ja, és egy negyedik dolog: megmondja-e valaki („oda-fönt”), hogy mit írjunk.

Hogy mire kellett ez a példák? Annak szemléltetésére, *milyen viszonylagos fogalom az érdekesség, mily gyakran hordja önmagán*

*kívül (az olvasó-hallgató-néző kondicionált-ságában) saját magyarázatát, mennyire nincs köze mindig – az érdekez.*

Út a versenypályához, gyomorkalandok a vendéglőben, egy hetilap grafikái – csupa érdektelen érdekesség persze. A súlytalan tényeké. Ám a súlyos tények is egyre lejjebb értékelődnek az érdekesség-piacon. Mi marad hát? A gondolat. Engem legalábbis ez frappíroz igazán: nem az esemény híre, hanem az esemény kommentárja. Ha téves is, a világmagyarázat érdekel. Az intellektus, amely úrrá lenni igyekszik a káoszban. A gondolatszakra, ahogy előcsiholódnak. A dialektika gusztyos zsonglómutatványa. A gondolkodás izomjátéka az érdekes, papíron, hangszóróból, képernyőn – *a személyesség megejtő jelenléte*. Annak élménye, hogy itt egy ember beszél. És most nagyot kockáztatok, mert nevekkel rukkolok elő: *Tamás Istvánt* találok érdekesnek a Népszabadságban, *Bertha Bulcsút*, *Csoóri Sándort*, *Eörsi Istvánt* és *Fekete Sándort* a kulturális sajtóban, gondolkodva kérdező vagy kommentáló kollégáimat a rádióban (*Győrffy Miklóst*, *Mester Ákost* például) és *Vitray Tamást* a képernyőn. De nem találok érdekesnek, sajnos, a kollégák többségét. Országos napi- és hetilapok jelennek meg formátumos, mértékadó publicisták nélkül. Unalmasságunk ellen egyetlen javaslatom van: *merjünk okosak lenni* – hogy érdekesek lehessünk.